

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-2089-89/2024. számú ügyben,
rendőrségi panasz eljárás tárgyában.
(előzmény ügy: RI-AJBH-490/2022.)

Érintett szerv: IV. kerületi Rendőrkapitányság

...2024.

Az eljárás megindítása

i l (szül.: ; a. n.: l a, a továbbiakban: panaszos) nevében jogi képviselője sérelmezte, hogy 2022. július 7-én a panaszossal sértő és megalázó hangnemben kommunikált az őt tanúként kihallgató rendőr. A panaszos beszámolója szerint az érintett rendőr őt „buta, birka, naiv, hiszékeny embernek” nevezte, aki terheli a rendszert, és akinek fel kell ébrednie ebben a „kegyetlen és rideg” világban. A panaszos leírása szerint a rendőr „örjöngött, rémisztő”, „megalázó” és „ijesztő” volt.

Tekintettel arra, hogy a panasz tárgya a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedés volt, az e bekezdés b) pontja alapján – figyelemmel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) 18. § (1) bekezdésének f) pontjára és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra – vizsgálatot indítottam.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (2) bekezdése a rendőrségi panaszok esetében is főszabályként rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a vizsgálatáról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket, az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket, valamint a III. fejezet szerinti intézkedést.

Az alapvető jogok biztosának vizsgálata kifejezetten az alapjogi visszásságok feltárására irányul. A hatásköri szabályok alapján nincs lehetőségem arra, hogy az alapjogsérelemként vagy annak közvetlen veszélyeként nem értékelhető jogsértések tárgyában döntést hozzak.

A panasz befogadásával összefüggésben megküldött levélben sor került a panaszos tájékoztatására, miszerint az alapvető jogok biztosa az Rtv. 92. §-ában megjelölt rendészeti hatáskörében, jogszabályi felhatalmazás hiányában nem jogosult – egyebek mellett – büntetőeljárás keretében fogatosított cselekmények törvényességét elbírálni.

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye;
- Ajbt.;
- Rtv.

A tényállás megállapításai

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

A panaszban foglaltak, valamint a rendőrségi adatszolgáltatás alapján rendelkezésre álló információk szerint az alábbi tényállás állapítható meg.

1. A panaszost 2022. július 7-én, idézés alapján, 14 óra 7 perc és 16 óra 35 perc között hallgatták ki. Az ügyben eljáró rendőr, P-K. E. r. fhdgy. – jelentése szerint – több alkalommal próbálta elérni a jogi képviselőt telefonon, ám nem járt sikerrel, így a pontos időpontról végül a panaszossal egyeztetett, aki közölte, hogy a kihallgatás során nem kívánja ügyvédje jelenlétét.

2. A rendőri jelentés szerint *P-K. E. r. fhdgy.* a panaszost a Rendőrkapitányság előterében fogadta, ahol a köszönést követően azzal a kérdéssel indította, hogy jelen lesz-e a jogi képviselő. A panaszos ismét közölte, hogy nem szükséges a jelenléte. Figyelemmel erre, részletesebb és alaposabb jogi felvilágosítást adott a panaszos számára a kihallgatás menetéről, valamint az ahhoz kapcsolódó jogairól és kötelezettségeiről. A felvilágosítást a panaszos megértette.

P-K. E. r. fhdgy. – jelentése szerint – minden szükséges körülményt biztosított ahhoz, hogy a kihallgatás jogszerű és eredményes legyen, igyekezett biztosítani azt, hogy a panaszos maga adja elő a releváns információkat.

P-K. E. r. fhdgy. jelentésében kiemelte, hogy a panaszos már a kihallgatás elején elérzékenyült, így igyekezett olyan kérdéseket feltenni számára, amely átlendíti ezen az állapoton. Egy kérdést követően a panaszos olyan információt közölt, amelyen a rendőr – jelentése szerint – „meghökken” és egyéni érzéseit is kifejezésre juttatta oly módon, hogy széttárta karjait és kérte a panaszost, hogy ismétlje el a közölteket, majd felhívta a panaszos figyelmét arra, hogy nem köteles önmagára nézve terhelő vallomást tenni. Ezzel összefüggésben kiemelte ugyanakkor azt is, hogy a hangját nem emelte fel, nem kiabált, nem őrjöngött, csak csodálkozott a hallottakon; azt azonban elismerte, hogy elhangzott a részéről, hogy „az élet sajnos rideg és kegyetlen és a saját érdekében is fokozottan kell figyelnie az őt közvetlenül érintő ügyvitelre”, mivel – a konkrét ügyre reflektálva – akár bűncselekményt is elkövethetett volna. Mindemellett elismerte azt is, hogy közölt bizonyos információkat a saját életéből, amikor úgy érezte, hogy a panaszos számára empátiát kell mutatnia. *P-K. E. r. fhdgy.* ezzel összefüggésben a következőt jelentette: „Lehet, hogy ennek során a tanú úgy érezte, hogy bántom, sértem ledegradálom, de megnyilvánulásom nem erre irányult, hanem erősíteni kívántam őt abban, hogy a helyes lépést tette meg, amikor elment segítséget, felvilágosítást kérni. Elmondtam, hogy én is buborékban éltem, de fel kellett nőnem, mert rideg és kegyetlen is lehet, ha valaki nem áll ki magáért, hanem elnyomva éli az életét”. *P-K. E. r. fhdgy.* jelentésében hangsúlyozta, hogy a panaszos személyére sértő, bántó, illetve megalázó kijelentést, megjegyzést nem tett, éppen ellenkező volt a szándéka; megértéséről próbálta biztosítani.

A fentiek tekintetében nem áll rendelkezésre olyan felvétel vagy más információ, amely segítene tisztázni, hogy pontosan hogyan zajlott a panaszos és a rendőr között a kommunikáció.

A vizsgálat megállapításai

Fontos rögzíteni, hogy a kihallgatás, továbbá a kapcsolódó eljárás törvényességét, illetve szakszerűségét hatáskör hiányában nem vizsgáltam és nem értékeltem; kizárólag a rendőri kommunikáció minőségéről volt lehetőségem állást foglalni.

A panasz és a rendelkezésre bocsátott rendőri jelentés több ponton is azonos információkat közöl az érintett esetről, ugyanakkor a kontextus még ezek tekintetében is jelentősen különböző. Amennyiben a panaszolt kommunikáció oly módon zajlott, ahogy arról *P-K. E. r. fhdgy.* jelentésében beszámolt, ha egyébként a rendőri kommunikáció szakmai szempontból kifogásolható is lehetett, önmagában nem azonosítható a panaszos személyét érintő – a súlyosság minimális szintjét elérő – lealacsonyító, sértő vagy akár megfélemlítő, azaz megalázóként értékelhető megnyilvánulás. Ha azonban a panaszos beszámolója felel meg a valóságnak, *P-K. E. r. fhdgy.* a kihallgatás sajátosságaiból fakadóan kiszolgáltatott helyzetben lévő panaszost – hibáztató, lealacsonyító és sértő megjegyzéseivel – megalázó helyzetbe hozta.

Nem áll rendelkezésre elegendő információ a tényállás – visszásság tárgyában való állásfoglalás kialakításához szükséges mértékben való – tisztázásához, *így az alkalmazott hangnem tekintetében nem állt módomban állást foglalni.*

Fontosnak tartom ugyanakkor felhívni a figyelmet a Rendőri Hivatás Etikai Kódexének vonatkozó fordulataira: Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrre vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az 5. pont szerint: „A rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el. Empátiával fordul embertársai felé, [...]”. A 7. pont utolsó mondata szerint: „Tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megtételéért is felelős”.

A vizsgálat zárása

Alapjogi visszásság hiányában az Ajbt. 2. § (7) bekezdése, illetve az Ajbt. III. fejezet 11. alcíme szerinti intézkedések alkalmazását mellőzöm.

Az Ajbt. 39/J. §-ának (4) bekezdése alapján az alapvető jogok biztosa a jelentést, illetve a (3) bekezdés szerinti elutasítást megküldi – az intézkedéssel érintett rendőri szerv kiletétől függően – az országos rendőrfőkapitány, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója, a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója vagy az idegenrendészeti szerv főigazgatója számára.

Az érintett rendőrségi vezető (jelen esetben az országos rendőrfőkapitány) a rendőrségi panasz tárgyában – figyelemmel az Rtv. hivatkozott 92. §-ának (1) bekezdésére, valamint az Ajbt. 39/K. §-ának (1) bekezdésére – közigazgatási hatósági eljárásban fog döntést hozni, amely döntést a panaszos – amennyiben azzal nem ért egyet, illetve annak eredményével nem elégedett – közigazgatási perben később megtámadhat.

Budapest, 2024. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos